

הורדת כל ספר "משך חכמה" עם ביאור "בינת החכמה" חינם!!!!

בשבח והודאה להשי"ת

ספר "משך חכמה" על התורה, מאת הגאון הקדוש רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצוק"ל, מן המאורות הגדולים, עמוקים ורחבים הם עד מאוד, ודבריו מלאים חכמה ודעת בעומק מופלא. אלא שמפני עומקם, פעמים אין הדברים מתבארים בנקל, וצריך עמל ויגיעה רבה לעמוד על כוונתם.

לשם כך חובר ביאור "בינת החכמה", לבאר את דברי ה"משך חכמה" בדרך ישרה ובהירה, לפתוח שער להבנת עומק דבריו, ולסייע ללומד לעמוד על כוונתו בבירור ובדיוק, מתוך נאמנות לדבריו הקדושים, וכן לתמצת את דבריו.

הביאור נערך בעמל רב במשך שנים רבות, צמוד לדברי ה"משך חכמה", בביאור, עיון והעמקה, באופן המבאר את הדברים ומאירם. זה למעלה מעשר שנים שהביאור מופץ מדי שבוע לאלפי לומדים, בבתי מדרש ובחוגי תורה.

זכינו בסייעתא דשמיא גדולה לסיים את הביאור ולהגיהו היטב. והוא מוכן להדפסה.

כדי לזכות את הרבים, אנו מאפשרים לכל אחד להוריד את כל הביאור, או לעיין בו בחינם, בקישור המצורף להלן:

[להורדת כל ספר "משך חכמה" עם ביאור "בינת החכמה" חינם - לחץ כאן](#)

בברכת התורה ובהוקרה רבה,

יצחק בירך דסקל - דיין ומורה צדק

מחבר ביאור "בינת החכמה" על המשך חכמה

משך חכמה

פרשת חוקת פסקא ל - לג - מיתת אהרן הכהן

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' לט תשפ"ו טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@ybdaskal.com

קניזי, קדמוני (ספרי ראה, פסקא עה), שזה אדום, עמון ומואב, אם כן יהיה הכל שייך לארץ ישראל, ותהא קבורה בארץ ישראל. וכיוצא בזה אמר בכתובות ירושלמי פרק הנושא (פרק יב הלכה ג) על רבי מאיר, שהיה קבור באסיא, שכשיבא משיח יהא דיכון, יעויין שם. רק השבטים היו צריכים לנושא ממצרים, לכן הוליוו אותם עד ארץ ישראל, מה שאין כן מרים מתה שם, לכן ותקבר שם, כי כשיבוא משיח, הוא לארץ ישראל, לכן כתב זה, ליעד אותו על כל העשר אומות, כי יתקיימו בעזרת ה' במהרה בימינו, אמן. ודו"ק⁴.

[לב]

(כ, כט) וַיֵּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גֹעַ אֶהְיֶה וַיִּכְבְּדוּ אֶת אֶהְרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם

לעתיד יהיה קדש ארץ ישראל, כיון שיתן הקדוש ברוך הוא את קניזי, קדמוני, שזה אדום, עמון ומואב, לישראל (ספרי ראה, פסקא עה), אם כן יהיה הכל שייך לארץ ישראל, ותהא קבורה בארץ ישראל. וכן אמרו בירושלמי בכתובות (פרק יב הלכה ג) שרבי מאיר קבור באסיא, שכשיבא משיח יהא של ישראל, יעויין שם. אבל השבטים שמתו במצרים היה בהכרח לנושא ממצרים לארץ ישראל, לכן הוליוו אותם עד ארץ ישראל, מה שאין כן מרים שמתה שם, נקברה שם, כי כשיבוא משיח יהיה המקום ארץ ישראל, לכן כתבה תורה שנקברה מרים שם, להורות לנו שה' יעד את המקום ההוא על כל העשר אומות, כי יתקיימו בעזרת ה' במהרה בימינו, אמן, אבל באהרן שלא היה טעם זה לכן לא כתבה תורה כאן את קבורת אהרן. ומיושב הכל בסייעתא דשמיא.

⁴ תמצית דבריו: הטעם שכתוב קבורת מרים ולא כתוב קבורת אהרן: א. דאלעזר נתכנה להיות כהן גדול בלבישת בגדי אהרן לפני מותו, וכשמת אהרן היה אסור להיטמא לאביו, ומשה קבור, ומפני כבוד אלעזר שלא קבר את אביו כדרך העולם, לא כתוב קבורת אהרן. ב. בקבורת מרים יש הבטחה, שלעתיד לבוא יתן ה' גם את שלוש אומות של אדום לישראל, שמטעם זה לא נשאו את מרים לקבורה בישראל, כי לעתיד לבוא, קבורתה תהיה בישראל.

[לב]

שנזכר במרים (במדבר כ, א), ובמשה (דברים לד, ו), ומזה דרשו (במדבר רבה יט, כ) כי הראה להם את אהרן במטתו, וזה (פסוק כט) ויראו כל העדה כי גוע כו'. עוד יתכן, דלדורות סגי בריבוי בגדים (רמב"ן ויקרא טז, לב. ראב"ד כלי המקדש ד, יג), ואם כן תיכף היה אלעזר קדוש ככהן גדול, [וצריך עיון אם הבגדים מקדשים שלא במקדש לכהן גדול, דכלי שרת אין מקדשים אלא בעזרה (זבחים פח, א. רמב"ם פסולי המוקדשין ג, כ), ואולי על פי ה' שאני], והיה אסור לטמא לאביו (ויקרא כא, יא), והיה צריך משה לקברו, ואין זה מדרך הנימוס והכבוד שיכתוב שקברו משה, לא בנו. רק בפרשת עקב (דברים י, ו) זכר ויקבר שם. ויתכן שמה שהזכיר במרים (במדבר, שם) ותמת שם מרים ותקבר שם, להורות כי השבטים היו נשואים לקוברן בארץ, ומרים לא נשאו לקבורה בארץ, אף על פי שהיא מתה בחוצה לארץ, מפני שקדש עיר קצה גבול אדום, ולעתיד יתן הקדוש ברוך הוא את קניזי,

וכיון שנתקדש אלעזר בקדושת כהן גדול, אסור להטמא לאביו (ויקרא כא, יא), ובהכרח שמשה רבינו ע"ה היה צריך לקברו, לפיכך לא כתוב שמשה רבינו קברו, שאין זה מדרך הנימוס והכבוד לכתוב שמשה קברו ולא בנו, לפיכך לא כתוב קבורת אהרן, אבל בפרשת עקב (דברים י, ו) כתוב (דברים י, ו) "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֵרֶת בְּנֵי יַעֲקֹב מוֹסְרָה שָׁם מֵת אֶהְרֹן וַיִּקְבְּרוּ שָׁם וַיִּכְתֹּב אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו", ולא כתב מי קברו.

[ודברי רבינו צריכים עיון: א. מדוע לא כתוב כאן קבורת אהרן בלא להזכיר מי קברו כמו אצל מרים שלא כתוב מי קברה אלא כתוב "תקבר שם". ב. כיון שכתבה תורה קבורת אהרן בפ' עקב, מדוע לא נכתב קבורתו במקומו כאן, ויכתוב בפ' עקב רק שמת אהרן, והרי כאן מדבר על מיתתו, וכאן המקום לכתוב שנקבר. ונראה בזה, דכונת רבינו לומר שבכונה גדולה לא כתבה תורה כאן במקום הראוי את קבורת אהרן, ללמד שלא נקבר על ידי בנו, אלא קבורתו היתה על ידי משהו אחר, היינו על ידי משה, ויש רמז לזה שכאן כתבה תורה שמשה רבינו הליבש את אלעזר את בגדי הכהונה והתקדש לכהונה גדולה, לפיכך בפ' עקב כתבה תורה קבורת אהרן, שנדע שנקבר, ובה שכתבה תורה קבורתו שלא במקומו נלמד שלא נקבר על ידי מי שהיה ראוי לקברו, ומיושב הכל בסייעתא דשמיא].

עוד יש ליישב התמיה הנראה לעיל, דדוקא במרים היה טעם מיוחד לכתוב קבורתה ולא באהרן, שבא להורות, שאף על פי שנשאו את כל השבטים להקבר בארץ ישראל, מרים נקברה שם, ולא נשאו אותה לארץ ישראל. והטעם בזה, כיון שאף על פי שקדש היא עיר קצה גבול אדום, מכל מקום,

משך חכמה

פרשת חוקת פסקא ל - לג - מיתת אהרן הכהן

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' לט תשפ"ו טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@ybdaskal.com

כל בית ישראל:

מדוע כתוב "כל בית ישראל" כבר כתוב "כל העדה"

[לג]

(כ, כט) וַיֵּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גָזַע אֶהְרֹן וַיִּכְפוּ אֶת אֶהְרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם
כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל:

מדוע כתוב "בית ישראל" ולא כתוב "בני ישראל"

(כ, כט) ומה⁷ דכתיב בית ישראל ולא בני ישראל, הענין שהיה זה

לצאתם ממצרים בראש חודש אב, וכיון שבכל שנה מתו מקצת מדור המדבר בתשעה באב (מדרש איכה, פתיחתא לג), ובשנת הארבעים לא מתו כי ריחם ה' עליהם ונתבטלה הגזרה (שם), אבל הם לא ידעו, וסברו שימותו בט' באב, והיה להם נחמה שאהרן ימות עמהם ויקבר במדבר, כיון שעל ידי זה יכנסו לעתיד לבוא לארץ ישראל, כמו שאמרו במדרש על מיתת אהרן וז"ל (דברים רבה, ואתחנן, פרשה ב סימן ט) וז"ל "כי לא תעבור את הירדן הזה, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, אם אתה נקבר כאן אצלך, בזכותך הן באין עמך, אמר רבי לוי למה הדבר דומה, לאחד שנתפזרו מעותיו במקום אפילה, אמר, אם אומר אני האירו לי שאקבץ מעותי אין בריה משגחת עלי, מה עשה, נטל זהוב אחד והשליך בתוכם, והתחיל צווח ואומר, האירו לי, זהוב אחד היה לי ונפל ממני כאן, והאירו לו. מה עשה, משנטל את הזהוב, אמר להן, בחייכם, המתינו לי שאלקט את המעות, וליקטן. בזכות הזהוב נתלקטו המעות. כך אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, אם נקבר אתה אצלם במדבר, הן באים בזכותך ואת בא בראשם שנאמר (דברים לג, כא) וירא ראשית לו וגו' ויתא ראשי עם" ע"כ.

לכן היה להם נוחם במיתת אהרן ולא בכו עליו האנשים שהיו סבורים שימותו במדבר, אבל "בית ישראל", היינו הקטנים והנשים שעליהם לא נגזרה גזרה שימותו, דלא נגזרה על הקטנים, כדכתיב (במדבר יד, כט) "בְּמִדְבַּר הַזֶּה יִפְּלוּ פְּגָרֵיכֶם וְכָל פְּקָדֵיכֶם לְכָל מִסְפָּרָכֶם מִכָּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְיִמְעָלָה אֲשֶׁר הִלִּינְתֶּם עָלַי", וכן אמרו חז"ל בבבא בתרא (קכא, ב), וכן על הנשים לא נגזרה גזרה, כמו שכתב רש"י (במדבר כו, סד), לכן דקדק הכתוב לכתוב כל בית ישראל, ולא כל בני ישראל, דלא כל בני ישראל בכו אלא כל בית ישראל הנשים והטף.

ואם תאמר הא כתיב לעיל (פסוק א) וַיִּבְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מִדְבַּר צִן בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן, ע"כ ופירש רש"י וז"ל "כל העדה. עדה השלמה, שכבר מתו מתי מדבר ואלו פרשו לחיים" עכ"ל, והוא על פי חז"ל באיכה (שם) שבשנת הארבעים כבר לא מתו בט' באב, וכן הוא בבבא בתרא (קכא, א) שכלו מתי מדבר, אם כן מדוע לא בכו על אהרן כל בני ישראל, הא כבר כלו

(כ, כט) ויבכו את אהרן כל בית ישראל. פירוש⁵, הכתוב מספר לנו בזה, שלא היה כל הארבעים שנה רוצח נפש בשוגג, שהיה נגלה למחנה לוויה (תוספתא מכות, פרק ב), והיה נפרד מביתו וממשפחתו, שאם היה, הלא חזרו במיתת אהרן, מות הכהן הגדול (במדבר לה, כה), והיה להם לשמוח. ודו"ק⁶.

⁵ [לב] (כ, כט) וַיֵּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גָזַע אֶהְרֹן וַיִּכְפוּ אֶת אֶהְרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל ע"כ. ויש לדקדק, כיון שכתוב ויראו כל העדה, די לכתוב ויבכו את אהרן שלוששים יום, וממילא משמעו כל בית ישראל, ומדוע כתוב עוד פעם כל בית ישראל. ונראה, דהתורה באה ללמדנו דבר נפלא, דהנה, מי שהורג בשגגה גולה לעיר מקלט ויושב שם עד מות הכהן הגדול (לה, כה), וכשהיו במדבר היו גולין למחנה לוויה (תוספתא מכות פרק ב), אם כן אלו שבעיר מקלט שמחים במיתת הכהן הגדול, שהרי חוזרים לביתם ולמשפחתם, לכן כתוב "ויבכו אותו כל בית ישראל", ללמד, שכולם בכו עליו, ולא היה אחד שהרג בשוגג וגלה לעיר מקלט.

א. ה. והכונה בזה, דהנה אמרו חז"ל (מכות יא, ב) דהטעם שגולה עד מות הכהן הגדול, כי היה לו לבקש רחמים שלא יהיה תקלה זו בימיו, ומביאו רש"י שם, ולזה דקדק הכתוב ללמד שאהרן הכהן ביקש רחמים, ולכן לא קרה תקלה זאת בימיו, ולא היה אחד שהרג בשוגג וגלה לעיר מקלט].

⁶ תמצית דבריו: הטעם שכתוב "ויבכו אותו כל בית ישראל", והא כבר כתיב "כל העדה", אלא בא ללמד, שהתפלל אהרן שלא יהיה בימיו מי שיהרוג בשוגג ויגלה, לכן לא גלה אחד למחנה לוויה, דאם היה גולה, היה שמח במיתת אהרן שחזר לביתו ולמשפחתו, ולכן בכו אותו "כל" בית ישראל, שלא היה אחד שלא בכה.

[לג]

⁷ [לג] (כ, כט) וַיֵּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גָזַע אֶהְרֹן וַיִּכְפוּ אֶת אֶהְרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל ע"כ. ויש לדקדק, מדוע כתוב "כל בית ישראל" ולא כתוב "כל בני ישראל". ונראה, דלשון "בית ישראל" כולל גם קטנים ונשים, אבל בני ישראל הם רק אנשים, ובא ללמד שגם הקטנים והנשים בכו, אבל לא כל האנשים.

והטעם בזה, כיון שכתוב להלן (לג, לח) שאהרן הכהן מת בשנת הארבעים

משך חכמה

פרשת חוקת פסקא ל - לג - מיתת אהרן הכהן

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' לט תשפ"ו טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@ybdaskal.com

אותם בארץ. ולעיל כתיב (פסוק כב) ויבואו כל העדה הר ההר, וכולם שלמים ועומדים ליכנס לארץ כו' שכבר כלו מתי מדבר, רש"י, היינו לפי האמת שבטל מהם הגזירה, כמו שהביאו תוס' (ד"ה יום) באורך בבבא בתרא דף קכא, א בשם רבינו תם, עיין שם, ודו"ק⁸.

בשנת הארבעים בראש חודש אב (לקמן לג, לח), והיו סבורין העם שימותו עדיין בט' באב במדבר, ולנוחם היה להם מיתת אהרן, שגם אהרן ינוח אצל משכבותם, ולא יתמו במדבר הזה לעולם התחיה, משל למלך שזרק צורות, מה עשה השליך מידו מרגליות והגביה כולם [מדרש (דברים רבה, ואתחנן ב, ט)], אבל בית ישראל המה הטף והנשים, שעליהם לא היה הגזירה (יד, לא. רש"י כו, סד), המה בכו כולם על מות קדוש ה' לבלי להביא

אהרן. ונראה בכונתו, דאף על פי שלשון בית ישראל משמע נשים וטף, מכל מקום, הוא משמע גם כל ישראל, דהיינו אנשים, ואם היו מעט ששמחו במיתת אהרן, לא היה כתוב "ויבכו אותו כל בית ישראל", שזה אינו נכון, שהרי מעט שמחו, אבל בפסקא כאן דקדק רבינו לכתוב "ולנוחם היה להם מיתת אהרן", דהיינו שמתעם זה שאהרן יביאם לעתיד לבוא, לא שמחו, אלא רק היה להם נוחים, ולא בכו בכל הלב, לכן כתבה תורה "כל בית ישראל", כיון שהנשים והטף בכו כולם מכל ליבם, והאנשים היו מעט שלא בכו בכל לבם, כי היה להם נחמה במיתת אהרן, מה שאין כן אם היה הורג בשוגג שגולה, היה שמח במיתת אהרן, ולא היה יכול לכתוב שבכו אותו כל בית ישראל, שהוא לא אמת, חלילה, כך נראה כונתו].

⁸ **תמצית דבריו: הטעם שכתוב "כל בית ישראל", ולא כתוב כל בני ישראל, כיון שאלו שהיו צריכם למות באותה שנה במדבר, היה נוח להם שאהרן ימות במדבר, שלעתיד לבוא, בזכותו יצאו גם הם ויבואו לארץ ישראל. אבל הנשים והטף, שלא נגזרה עליהם גזרה שימותו במדבר, בכו על מיתת אהרן, לכן כתוב "כל בית ישראל", דלשון "בית ישראל", כולל נשים וטף, ולשון "כל בני ישראל" הוא גם אנשים.**

מתי מדבר.

זה אינו קושיא, דהם לא ידעו שלא ימותו בתשעה באב, ואהרן מת בראש חודש אב, כמו שאמרו במדרש איכה (פתיחתא לג) "אמר רבי לוי, כל ערב תשעה באב, היה משה מוציא כרוז בכל המחנה, ואומר, צאו לחפור והיו יוצאין וחופרין קברות וישנין בהן, לשחרית היה מוציא כרוז ואומר קומו והפרישו המתים מן החיים, והיו עומדין ומוצאין עצמן חמשה עשר אלף בפרוטרוט חסרו שש מאות אלף, ובשנת הארבעים האחרון עשו כן ומצאו עצמן שלמים, אמרו דומה שטעינו בחשבון, וכן בעשור ובאחד עשר ובשנים עשר ושלשה עשר וארבע עשר, כיון דאיתמלא סיהרא אמרו דומה שהקב"ה ביטל אותה גזירה מעלינו, וחזרו ועשאוהו יום טוב, וגרמו עונותיהם ונעשה אבל בעולם הזה בחורבן הבית פעמים" ע"כ.

אבל באמת כבר בטלה גזרה מהם בשנת הארבעים, ולא מתו כל מי שהיה צריך למות, כמו כמו שהביאו תוס' (ד"ה יום) באורך בבבא בתרא דף קכא, א בשם רבינו תם, עיין שם. ומבואר הכל בסיעתא דשמיא.

א. ה. אבל יש לדקדק בדבריו הקדושים, דלפי זה, איך מוכיח בפסקא לב, שלא היה אחד שחייב גלות, לכן בכו אותו "כל" ישראל, הא כאן כתב שבכונה כתוב כל "בית ישראל" דבנשים והטף בכו "כל" בית ישראל, אבל מ"בני ישראל" לא בכו כולם, שהיה נוח להם שמת אהרן, אם כן דלמא לכן כתוב "בית ישראל", כי היו אנשים שגלו למחנה לוי, ולא בכו על מיתת